

Repliker och kommentarer*

GEORG HAGSTRÖM

Hur ska det gå med pensionerna?

Att höjningar av de indirekta skatterna inte längre skall föranleda en automatisk uppjustering av pensionerna är en rättvis om än försenad reform, anser Georg Hagström i en kommentar till Staffan Viottis ledare i Ekonomisk Debatt 1980/8.

I ledarens sista stycke i *Ekonomisk Debatt* 1980/8 skriver Staffan Viotti om den "utlovade värdesäkring av ATP". Den värdesäkring som ATP-fäderna politiskt utlovade, utformades praktiskt genom anknytning till konsumentprisindex. Under ATP-stridens dagar, då krigstidsomsättningsskatten var avvecklad och då subventioner och indirekta skatter var måttliga, var denna metod för värdesäkring näraliggande och naturlig för beslutsfattarna, särskilt som metoden redan tillämpades inom folkpensioneringen. Att konstruera ett särskilt, "rättvist", index för den heterogena gruppen pensionsberättigade har dessutom visat sig vara svårt. De kan vara nyfödda eller 100 år; friska eller sjuka; ha varierande inkomster och försörjningsbörda.

Det är emellertid förvånande, att värdesäkringsmetoden knappast alls debat-

terats under den tid som netto- och konsumentprisindex utvecklats på olika sätt. Det är nämligen enligt min mening direkt stötande att den som har "full ATP" och folkpension - fn 78000 kr/år - skulle kompenseras för exempelvis en momshöjning, som för en löntagare med samma inkomst medför en minskning av köpkraften. Särskilt stötande blir konsekvensen om momshöjningen motverkas av en samtidig sänkning av inkomstskatten i inkomstskiktet ifråga. Den nu genomförda övergången till värdesäkring av ATP genom anknytning till nettoprisindex är därför enligt min mening riktig, men den har skett tjugo år för sent.

En annan sak är naturligtvis, att den som har endast folkpension och pensionstillskott och som, enligt sedan länge gällande principer, inte betalar någon inkomstskatt bör få bibehålla oförändrad konsumtionsmöjlighet vid höjning av konsumtionsskatterna. Detta problem är inte tekniskt svårt att lösa.

Vad slutligen beträffar borträknandet av energiprishöjningarna vid bestämningen av basbeloppet för allmän försäkring är väl detta ett olycksfall i det politiska arbetet. De i konsument- och nettoprisindex ingående, explicit uttryckta, energikostnaderna väger visserligen tämligen lätt, men det är naturligtvis ologiskt att utesluta inverkan av prisändringar för en godtyckligt vald varugrupp. I denna del var metodändringen ett politiskt jippo som bör elimineras och glömmas.

GEORG HAGSTRÖM är vD för Kommunernas Pensionsanstalt.

* I denna avdelning valkomnas kommentarer till tidigare artiklar.